

**БУРГАСКИ СВОБОДЕН
УНИВЕРСИТЕТ**

ДИПЛОМНА РАБОТА

НА ТЕМА:

**СОЦИАЛНО ПСИХОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА
ЗДРАВΟΣЛОВНОТО ХРАНЕНЕ ПРИ ХОРА В АКТИВНА
ВЪЗРАСТ**

Дипломант:

Научен ръководител:

Бургас, 2017

СЪДЪРЖАНИЕ:

УВОД.....	2
ГЛАВА 1 Значение на начина на хранене.....	4
1.1.Здравни предизвикателства за хората в активна възраст.....	4
1.2.Връзката между храната и идентичността.....	6
1.3. Ролята на храненето за психичното здраве.....	8
1.4. Промяна на моделите на консумация на храна.....	13
1.5. Връзка на храненето със специфични ментални проблеми.....	22
ГЛАВА 2 Социално психологически рискове за здравословното хранене.....	36
2.1. Връзки между социалните норми и храненето и затлъстяването.....	38
2.2. Рискови фактори.....	40
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	57
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА.....	59

УВОД

Хората се разглеждат своето поведение на хранене като въпрос на оцеляване, обикновено на всекидневна база. Това означава, че човек трябва да направи избор за това какво да яде, кога и колко. Въпреки, че за разлика от нашите предци, чиято основна задача е била да търсят някаква храна, която да осигурява енергия и хранителни вещества, днес тези решения стават все по-трудни. По-конкретно в западните общества, храната е изобилна, евтина и се предлага в голямо разнообразие. Освен това яденето е фундаментално възнаграждаващо поведение и поради това е свързано с настроението и емоциите¹.

В съвременните условия ролята на храненето значително се увеличава във връзка с влошаване на здравето на хората в активна възраст. Сред най - значимите негативни черти на хранителното поведение в България е прекомерната консумация на сол, захар, наситени мазнини, липса на микронутриенти в храната, нисък прием на риба, млечни продукти, зеленчуци и други продукти, които са източник микронутриенти и диетични фибри.

Като правило, здравните разстройства се формират в предучилищна възраст. Хранителното поведение може да включва индивидуални предпочитания за храна, отхвърляне на консумацията на нови храни и т.н.

Недостатъчното хранене, включително честата употреба на захарни напитки, сладкиши, полуготови продукти и бързо хранене в комбинация с големи порции води до висок индекс на телесна маса (ИТМ). Редовното прескачане на закуската също е фактор, който води до увеличение на ИТМ, особено при младите хора. И тази тенденция само с възрастта расте по-бързо, става по-забележим.

---

¹ Vögele C., Gibson L. (2010). "Mood, emotions and eating disorders," in Oxford Handbook of Eating Disorders. Series: Oxford Library of Psychology, ed. Agras W. S., editor. (New York: Oxford University Press;), 180–205

Създаването на здравословен начин на живот е сложен, многостранен и интердисциплинарен проблем. От психологическа гледна точка, проблемът за здравословния начин на живот се разглежда през призмата на концепцията за „вътрешната картина на здравето“ - представя физическото състояние, придружено от един вид емоционален фон, които се разглеждат като риск за здравето, методите за неговото съхранение и връщане. Вътрешната картина на здравето е сложна концепция, състояща се от няколко компонента:

1. усещане за физически комфорт или дискомфорт;
2. емоционален - чувства свързани със здравословното състояние;
3. когнитивен - познаване на своето здраве, неговата роля в живота, познаване на основните фактори, които укрепват и увреждат здравето;
4. мотивационен или поведенчески - подобряване на човешките дейности за запазване на здравето

Мотивационният компонент на вътрешната картина на здравето свързва значението на здравето и определения начина на живот, насочен към запазване или унищожаване на здравето.

Формирането на субективно отражение на соматичното и психическото благоденствие става постепенно в процеса на онтогенизирането. Поради това на всички етапи на човешкото развитие е необходимо да се насърчи формирането на правилно отношение към здравето и болестите. В детството и юношеството е важно да се обърне голямо внимание не само на болезнени усещания, но и на сетивни преживявания, които детето преживявания в ежедневието, като по този начин се формира положително отношение към тяхното собствено соматично благополучие.

Тази дипломна работа има за цел да разкрие социално-психологическите аспекти на избора на здравословно хранене при хората в активна възраст.